

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

DEN NYA SKOGSHÖGSKOLAN. — H. 8. D: S STOCKHOLMSFOTOGRAF

17:DE ÅRG.

DEN 16 JANUARI 1916

N:o 16

Therese Suominen

THEOFIL ANDERSSON.
TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

H. S. D. A. STOCKHOLMSFOTOGRAF.
SJUKKASSORNAS STUDIEKURSER I STOCKHOLM. 1. Byråchefen Th. Andersson. 2. Öfverdirektör J. May, 3. Kursledaren herr Berglund. E. Höst: Kem. A.-B. Bengt Sjöbergare, Sölin-Gögl

Under förra veckan hölls i Stockholm en serie föreläsningkurser för sjukkasseefolk. De uppmärksammade kurserna, som voro de första i sitt slag i vårt land, hade samlat icke mindre än 335 deltagare. Desamma öppnades af civilministern, och föreläsare ha varit läkare och tjänstemän i socialstyrelsens sjukkasseebyrå.

Det nya året inleddes i vårt land på det sociala området med en af Sveriges allmänna sjukkassee-förbund öppnad föreläsningkurs, hvilken fick ett större intresse än den annars kunnat påräkna därigenom, att den öppnades med ett anförande af civilministern, statsrådet von Sydow, hvari denne meddelade, att k. m:t i det gamla årets sista konselj uppdragit åt en kommitté med regeringsrådet Lindstedt — vår socialförsäkrings store älderman — som ordförande att verkställa utredning angående införande äfven af obligatorisk sjukförsäkring af arbetare i vårt land. I sammanhang med frågan om den obligatoriska sjukförsäkringen skall kommittén jämväl uttala spörsmålet om vidare utveckling af moderskapsförsäkringen.

När detta skrives, är kommitténs öfriga sammansättning ännu icke offentliggjord. Civilministern nämnde endast, att i densamma gifvetvis också de nuvarande sjukkasseeerna äro starkt representerade. Om en af ledamöterna spår man dock näppeligen miste, om man säger, att han bär namnet Theofil Andersson. Den nuvarande sjukkasseeinspektören har sedan länge varit förespråkare för den obligatoriska sjukförsäkringen och jämte regeringsrådet Lindstedt blir det helt säkert han, som kommer att bära den tyngsta delen af utredningsbördan i denna del.

Jacob Theofil Andersson är född i Ystad den 27 september 1869 samt son till kopparslagare-mästaren därstädes Carl Johan Andersson och hans maka Elsa Maria Gunnarsson. Efter att ha åtnjutit elementarundervisning vid allmänna läroverken i Ystad och Malmö aflade han 1888 mogenhetsexamen vid det sistnämnda och kom samma år som student till Lund. Då Pontus Fahlbeck höstterminen 1889 inledde sin undervisningsverksamhet som professor i historia och statskunskap med en föreläsningkurs öfver Sveriges officiella statistik, saknades Theofil Andersson aldrig bland åhörarna på främsta bänken, inte ens när de fram mot terminens slut som på den tiden vanligt var och kanske ännu är började tunnast af; hans intresse var väckt och fångadt med detsamma för samhällsvetenskapen och för den statistiska metoden. Hans examensstudier gingo sin jämna gång; han blef filosofie kandidat 1890 och filosofie licentiat 1895. När han två år senare disputerade för graden, var det på en statistisk afhandling öfver det svårbehandlade ämnet "Den inre omflyttningen".

Följden blef icke blott doktorsdiplomet, utan äfven förordnande som docent i statistik och statskunskap.

Men för den praktiskt lagde statistiker d:r Andersson var gaf universitetsstaden blott ringa arbetstillfällen och det dröjde icke länge, förr än han begaf sig till hufvudstaden för att inträda som medarbetare i de statistiska ämbetsverken. Här tog han naturligtvis intryck af Gustav Sundbärgs statistiska verksamhet, men rönte dock framför allt inflytande af sin tjänstgöring å kommerskollegii statistiska afdelning under chefskap af en man som Hjalmar Gullberg och samarbete med en statistikens benådade sådan som Isidor Flodström. Här fick han lära sig, om han ej vetat det förut, att statistik aldrig är mål i sig, utan ständigt måste vara förvaltningens tjänarinna, såsom han så utmärkt ådagalagt i sitt bidrag till den nyligen utgifna festskriften till prof. Fahlbecks sextiofemårsdag. I kommerskollegium hade han i flera år hand om bearbetandet af sjöfartsstatistiken, hvarjämte han hade tid öfver att på uppdrag utföra åtskilliga historiska arbeten, bland hvilka särskildt må nämnas hans sakkunniga och läsvärde framställning af Värmlands läns hushållningssällskaps historia, författad till sällskapets hundraårsjubileum 1903. Följande år (1904) befordrades han till aktuarie i kommerskollegium, där han för öfrigt snart började tjänstgöra å den nyupprättade arbetsstatistiska afdelningen. Härunder riktades uppmärksamheten på d:r Anderssons administrativa duglighet äfven utanför det rent statistiska området samt på hans starka sociala intressen och när det 1910 gällde att finna en lämplig ledare vid sjukkasseeväsendets omläggning i enlighet med den nya lagstiftning, som det året vunnit riksdagens gillande, föll valet på honom. Han förordnades till byrådirektör och sjukkasseeinspektör och när år 1912 den nya socialstyrelsen inrättades, mottog han utnämning till den byråchefspost i denna, med hvilken sjukkasseeinspektionen är förenad.

Det är svårt att göra sig en föreställning om, hvilket maktpåliggande arbete Andersson som innehafvare af detta ämbete utfört. Man bör härvid erinra sig att, sjukkasseeerna beteckna vårt lands utan jämförelse största sociala rörelse, omfattande i skrivande stund omkring 600,000 medlemmar. Vid hans ämbetsstillträde var medlemmarnes antal kanske ej fullt så stort, men till gengäld voro de splittrade på ett otal kassor, hvilkas reglementen

Foto. Hellberg Halmstad.

DEN MÅNGOMTALADE AMERIKANSKA BARKEN "ANDREW WELCH" inkommen i Halmstads hamn med sin äyrbara last af bönor.

Köpa: K. m. A.-B. Bengt Sjöverparré, Skåns-Ödg.

eller stadgar nu måste kritiskt genomgås och granskas med hänsyn till den nya lagstiftningens kraf. Och här var det icke nog med att finna brister och på den grund underkänna. Då hade saken varit jämförelsevis enkel. Nej, sjukkasseeinspektören får minst af allt vara byråkrat, om han vill förvalta sitt ämbete rätt. Det gällde att granska och kritisera, men äfven att vägleda och gifva goda råd, för att leda allt på bästa möjliga vägar. Bland vårt lands sjukkassee folk torde icke råda mer än en mening därom, att byråchefen Andersson på det mest förtjänstfulla sätt fyllt sitt värf och att kassorna ej gärna kunnat erhålla någon mera på en gång omutligt pliktrogna och alltid tjänstvillig inspektör än han.

Redan vid behandlingen af 1910 års sjukkassee lag framhölls emellertid, att denna endast innebar ett provisorium. En sjukkassee lagstiftning, byggd på frivillighetens grund, är ur stånd att tränga tillräckligt djupt ned bland de folkklasser, som framför andra äro i behof af stöd och hjälp, när sjukdomen nedbryter arbetskrafterna. Med stöd af sjukkasseeinspektören ha sjukkassee lagstiftningen under denna lagstiftning på ett glädjande sätt utvecklats. Deras ekonomi, som tidigare ofta präglades af otrygghet, är numera i allmänhet byggd på solida grundvalar. Den starka splittringen i små och föga bärkraftiga kassor har med framgång motarbetats, och tendensen till koncentration och reda har allt starkare framträdt. Moderskapsförsäkring har delvis indragits i sjukförsäkringen: vid förra årets slut voro 76,000 eller mer än hälften af samtliga kvinnliga sjukkassee medlemmar i besittning af dylik försäkring. Naturligtvis beror denna glädjande utveckling närmast på de många medlemmarnes och sjukkassee ledarnes oegennyttiga och uppoffrande arbete, men det vore för visso att misskänna de faktiska förhållandena, om man tillskrefve äran för framgången åt de djupa leden *allena*. Anföraren har anspråk på tillbörligt erkännande äfven han.

Redan för två år sedan — den 31 dec. 1913 — fick socialstyrelsen i uppdrag att verkställa utredning om den frivilliga sjukförsäkringens utbyggande med en obligatorisk. Denna utredning

anförtroddes af byråchefen Andersson, som bl. a. verkställt åtskilliga statistiska förarbeten, sammanställt en redogörelse för utländsk lagstiftning i ämnet o. s. v. Han har ock uttalat sin förhoppning om, att kommittéarbetet skall på jämförelsevis kort tid komma till stånd — möjligen redan till nästa års riksdag — hvilket vore af vikt bl. a. för tryggandet af enhetligheten i socialförsäkringen.

H. 8. D:s Stora Novellpristäflan

bringa vi i åtanke, hänvisande till vårt utförliga meddelande härom i nr 10 af tidningen

Täflingen står öppen **för amatörer samt för författare, som ej tillhöra Sveriges författarförening.**

OBS! Författare, tillhörande Författarföreningen, liksom öfriga våra författare som så önska, äro alltid välkomna, som skönlitterära medarbetare, utom täflan och med särskild norm för uppgörelse.

För täflingen afsedda noveller skola vara svenska original och få ej hafva varit offentliggjorda förut eller erbjudna till annan tidning. Försäkran härom skall åtfölja hvarje täflande novell.

Längden bör vara omkring fem H. 8. D:s spalter.

Det har från ett flertal författare framhållits, att den först fastställda täflingstiden, hvilken skulle utgå den 15 jan. genom sin starka begränsning icke tillåte den omsorgsfulla utarbetning man gärna önskade gifva sina bidrag. Med hänsyn till dessa framställningar har redaktionen beslutat att **utsträcka täflingstiden till den 29 nästnästnädande februari.**

För de enligt redaktionens åsikt bästa och för H. 8. D. lämpligaste novellerna utfästas

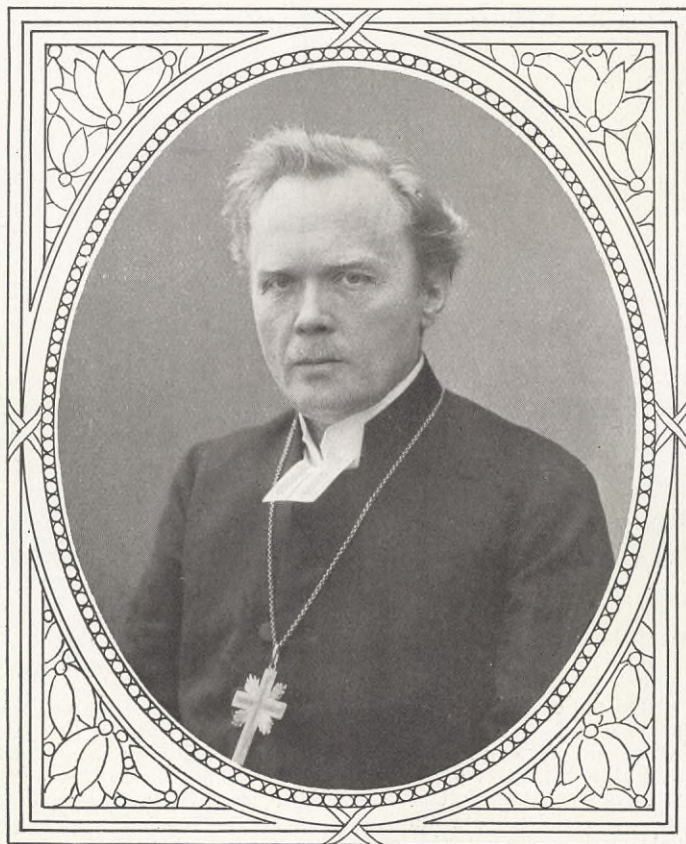
1,200 kr. i pris.

däraf	1:sta priset	Kr. 200
	2:dra "	" 150
	3:dje "	" 100
	4-7 prisen å Kr. 75	" 300
	8-16 " " " 50	" 450
		Kr. 1,200

Obs! Ingen ytterligare uppdelning af priserna.

Prisbedömningen kommer att verkställas snabbast möjligt och kan med visshet väntas vara slutförd före mars mån. utg.

Den 15 januari fyller Svea Rikes Ärkebiskop femtio år. Ingen kan se det på honom och ej håller i hans inre ha ären satt spår. Ännu hvilar ynglingens glöd öfver hans vältalighet och ännu är hans sinne som i den första ungdomens tid öppet för hvad nytt och ljus, som rör sig i tiden. Ännu harmas han som den unge studenten, när han ser våld och orätt begås eller förtälet smida ränker, ännu är han som denne beredd att inlägga sitt varma ord eller sin ljudande protest, när hälst hjärtat så bjuder utan att akta på småkloketens ahasveriska varningar att dock törst och främst akta på Maktens gudar. Den gnista af den gudom-

50 ÅR DEN 15 JANUARI.
Efter ett senaste porträtt af fotograf E. FINN, Upsala,

liga kärleken, som en gång nedlagts i hans bröst, brinner med samma klara låga hos femtioåringen som hos gossen, hos hvilken den först tändes.

Det är kanske främst för detta rena och varma gosse- och ynglingalygne Nathan Söderblom är vårt folk så kär, som man utan öfverdrift vågar säga att han redan blifvit. Ej prelaten är det, han som förstår att upprätthålla det mångsekelgamla ämbetets värdighet och glans i Upsala katedral såsom få före honom, utan den varmbloediga människan, den i egentligaste mening lutherskt-religiösa personligheten, som har vunnit dess hjärta. Finnes det någon ärkebiskop, som

H. 8 De STOCKHOLMSFOTOGRAF.

DEN NYA SKOGSHÖGSKOLAN PÅ FRESKATI, NORRA DJURGÅRDEN, STOCKHOLM.

Vi återkomma snart till denna helt nya statsinstitution, i hvilken skogsinstitutet numera uppgått.

FRU HARRIET BOSSE SOM ERIKA i Frans Hedbergs "Blommor i drifbänk", den utmärkta skådespelerskans senaste succes.
K. Hoffotograf Ferd. Flodin, Stockholm.

är i stånd att ingjuta lefvande lif i begreppet *svensk evangelisk-luthersk folkkyrka* är det nog han.

Men äfven i ett annat hänseende är det, som Nathan Söderblom visat sig vara i besittning af nyckeln till det svenska folkets hjärta: han är aldrig blott prästen, alltid tillika lekmannen, som känner med de öfriga lekte. Hans herdabref till ärkestiftets prästerskap hade en underton af socialt medkännande, som sprängde både ståndsgrens och stiftsband och lät det förnimmas, som hade det varit riktadt till allt folket i hela Sveriges rike. Kanske var det också så menadt. I hvarje fall uppfattades det så och utlöste ett trofast handslag mellan svenska folket och dess kyrkliga primas.

Ännu har Nathan Söderblom ej länge beklädt sitt ämbete, men tillräckligt länge för att lyckönskningarne till honom på femtioårsdagen skola vara både uppriktiga och allmänna. Mätte det förunnas honom att ännu länge få bekläda det samma och utöfva det i den anda och med den kraft, hvarmed han hittills det gjort!

En oväntadt stor succès har Dramatiska teatern gjort med Frans Hedbergs gamla lustspel "Blommor i drifbänk". Stycket som gafs på gamla Dramaten under Ellen Hartmanns glansdagar gjorde då stor och långvarig lycka tack vare hennes utförande af den kvinnliga hufvudrollen, den 14-åriga bachfischen och odygdspäsen Erika. Nu är det också samma roll och dess innehafvare, Harriet Bosse, som har största äran af framgången och som lockar rader af fulla hus till teatern. Fru Bosse kan sålunda räkna den ungdomliga rollen till en af sina triumfroller inom den komiska genren och hon utför den svåra uppgiften på ett mäterligt sätt.

KOMISKT INTERMEZZO FRÅN FORDS FREDSEXPEDITION under öfverresan från Amerika: D:r Aked hoppar bock öfver rev. Lloyd Jenkin Jones.

KRONPRINS UMBERTO, ITALIENS 12-ÅRIGE TRONARFVINDE, ÅSER ÖFVERLÄMNANDET AF MEDALJER TILL FAMILJERNA EFTER I KRIGET STUPADE SOLDATER. — YTTERST TILL HÖGER Å BILDEN KOMMENDÖR BONALDI. KRONPRINSENS GUVERNÖR, SAMT GENERAL MARINI, CHEF FÖR GARNISONSTRUPPERNA I ROM.

SAMLINGSLOKAL FÖR KÄRLEKSGÅFVOR TILL DE ITALIENSKA TRUPPERNA VID FRONTEN.

Vidstående bild:

TRANSPORT AF GÅFVORNA.

Efter fotografier.

Klubb: Bengt Nilförsvarre

HRR FOTOGRAFER uppmanas att vid in sändande af bilder till HVAR 8 DAG icke uraktlåta utsättande af tydligt firmamn och adress å respektive fotografier. Endast då angifves fotografen.

Vi lemna några bilder från den albanska hamnstaden Valona, i hvilken italienska trupper blifvit landsatta och som väl sannolikt har att emotse anfall från bulgarerna. -- Äfven grekerna ha sedan länge

VY ÖFVER VALONA.

anspråk på den viktiga platsen vid Adriatiska hafvet och med säkerhet kan man motse betydande krigshändelser i dess närhet, hvadan våra biider böra vara af intresse.

STORTORGET I VALONA med den gamla moskén från 1600-talet i bakgrunden.

H. 8. D:S Prenumeranter i Stockholm behagade vid prenumeration hänvända sig till Bokhandeln eller till Hvar 8 Dags distribution, Appelbergsgatan 58 B, då tidningen fritt hembäres. Rikst. Norrm. 585. Allm. tel. 20968

DEN FÖRRA REGERINGSBYGGNADEN I VALONA, nu i italienska händer.

VÄRDSKRIGET.

Under det nya årets första vecka ha intresset åter börjat bindas vid den östra krigsskådeplatsen. Under det långa stillestånd, som varit rådande på denna krigsteater, synas ryssarna ha samlat krafter för en ny stöt och enkannerligen sört för nyanskaffning af artilleri och ammunition, hvaraf sådana oerhörda massor gingo förlorade under den stora reträtten. Den nya aktiviteten förmärkes hufvudsakligen på det sydligaste afsnittet, i *Bessarabien* vid rumäniska gränsen. Sedan ett par veckor ha ryssarna här företagit en serie angrepp, som de österrikiska rapporterna framställa såsom på samma gång synnerligen våldsamma och ytterst förlustbringande för angrifvarne. Något genombrott af österrikarnes linjer ha rys-

EFTER ETT I DAGARNE I BERLIN UTKOMMET PORTRÄTT AF KRONPRINS WILHELM MED DEN LILLA PRINSESSAN ALEXANDRINE, FÖDD I APRIL 1915.

sarne emellertid icke åstadkommit. Samtidigt har förmärkts en våldsam kraftutveckling längre norrut, vid *Styr*, där ryssarna gått till anfall mot öfvervägande österrikisk-ungerska trupper under befäl af general *Pflanzer-Baltin*. Natten till den 6 kommo ryssarna i besittning af kyrkogården vid *Czartorysk*, men fördrefvos åter däriifrån, enligt tyska och österrikiska rapporter, redan följande natt. Själfva platsen *Czartorysk* påstå ryssarna sig ha eröfrat jämte en närbelägen höjdstreckning. Det synes vara ryssarnes mening att fullfölja den nu iverksatta offensiven, hvilken uppges redan ha kostat dem ofantligt stora offer. Äiven på *Dvina*-afsnittet ha en del smärre strider förekommit. Läget på *Balkan* är oförändradt. Den

Forts. å sid. 251.

Efter fotograf.

EGYPTISKT KAVALLERI.

Älsköt: Kem, A.-H. Bengt Sjögrensparne, Skinn-Gou-

DEN RYSKA AKTIONEN I PERSIEN.

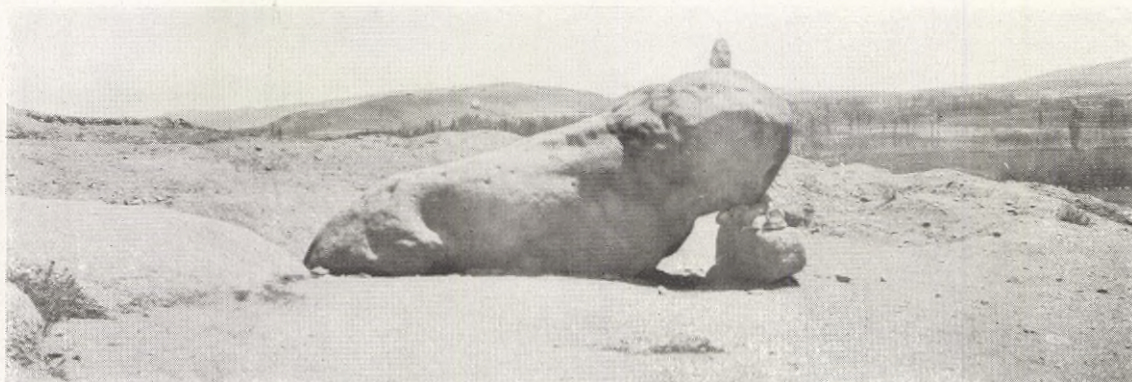
KASWIN. *Shah-Husseins moské med kyrkogård.*HAMADAN. *Esters och Mordechais graf.*

Sedan slutet af förra året hafva ryssarne börjat en militärisk aktion i Persien, hvilken sträcker sig utöfver den förut nästan som ryskt område betraktade nordligaste provinsen Aserbeidjan, hvilken sedan lång tid tillbaka varit delvis besatt af starka ryska stridskrafter. I Täbris och längs turkiska gränsen från Urmiah och ned till Saudj-Boulagh i persiska Kurdistanlägo vid krigs utbrottet ryska trupper, till ett antal, som uppgifves hafva uppgått till 6 infanteriregementen, 4 kavalleriregementen samt 4—7 batterier. — De nuva-

HAMADAN. *Genj-Namels Darius och Xerxes inskrifter i Elwendberget.*

rande ryska operationerna omfatta nästan hela den ryska intressafären väster om Teheran och torde i första hand afse att lamslå den turkiska agitationen mot England och Ryssland genom besättandet af västra Persiens huvudcentra. Omöjligt är ju ej heller, att dessa truppörelser afse, att i ett senare skede af operationerna bilda utgångspunkten för ett anfall västerifrån mot Bagdadtrakten.

Ryska trupper hafva sedan början af december eller slutet af november f. å. och med Kaswin som utgångspunkt, där sedan

HAMADAN. *"Hamadans lejon", ett flertusenårigt minnesmärke. Efter originalfotografier.*

Efter fotografi.

HAMADAN. Elwendberget.

Klicka: Bengt Sjöberg.

årtal tillbaka en stark rysk garnison varit förlagd, gått fram dels mot sydöst, dels i sydvästlig riktning. Den förstnämnda kolonnen hade vid årsskiiftet satt sig i besittning af städerna Koum och Kaschán och sägas vara på marsch mot Isfahán.

Den västra kolonnen forcerade, efter tvänne dagars strider mot gendarmer och persiskt uppbåd vid Avéh och Sultán-Boulágh, passet öfver Khara-gánbergen vid sistnämnda plats, omkring 9 svenska mil sydväst om Kaswín. Strax före jul besatte ryssarne Hamadán, torntidens Ekbatana, de forne persiska storkonungarnes sommarresidens.

Staden gaf sig utan svärdsslag. Kort därefter fortsattes den ryska frammarschen västerut öfver det svåra Assadabádpasset öfver Elwendkedjan. Ryska underrättelser från början af denna månad meddela om en strid mellan de ryska trupperna i trakten af Kengawár — forntidens Konkobár — tre dagsmarscher från den viktiga staden Kermansháh. I Kermansháh lära befinna sig turkiska trupper. Ryske generalkonsuln i Kermansháh, Dolgopolofi, blef för några månader sedan där mördad och den engelske generalkonsuln, Mac. Dowall, har nödgats fly därifrån.

Efter fotografi.

HAMADAN. Vy från Elwendberget.

Klicka: Bengt Sjöberg.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Olsson

GATUBILD FRÅN NISCH UNDER TYSKT STYRE. — Ett anslag från generalfältmarskalk von Mackensen. Observera de intressanta typer som taga del af anslaget, de bulgariska soldaterna och de civila serberna, särskildt den närmaste unga kvinnan med sitt fasta och oförtydbara uttryck af dämpad harm.

Forts. fr. sid. 248.

framstöt öfver grekiska gränsen af centralmakterna och bulgarerna, som väntades i och med nyårets inträde, har icke kommit till stånd, och det ser ut som om hela anfallet på ententens Salonikiexpeditionen skulle uppskjutas och situationen åtminstone en tid framåt hålla sig oförändrad. De förra veckan bortförda konsulerna i Saloniki ha nu af fransmännen åter frigifvits.

På den västra krigsskådeplatsen ha artilleriduller och luftstrider förekommit dagligen, utan att, af rapporterna att döma, någonstades några märkliga resultat varit att anteckna. Icke håller de italienska rapporterna ha erbjudit något större intresse.

Till sjöss ha en rad anmärkningsvärda händelser inträffat. I slutet af förra veckan ägde ett nytt torpederingsdrama rum i Medelhafvet, i det engelska ångaren "Persia" med ett stort antal passagerare ombord sänktes af en tysk eller österrikisk u-båt söder om Kreta. Det uppges, att 400 personer skulle ha omkommit vid katastrofen, däribland en amerikansk konsul. Saken har gifvit anledning till en ny kontrovers mellan centralmakterna å ena sidan och Förenta staterna å den andra. På grund af de upprepade torpederingarne i östra Medelhafvet har en stor del af sjöfarten börjat gå söder om Kap i st. f. via Suez.

Engelske kryssaren "Natal" har förolyckats i hamn genom en inträffad explosion ombord, där-

vid 300 man sägas ha omkommit. Fartyget var 10 år gammalt och mätte 13,750 ton. En engelsk transportångare "Umeta" har sänkts i östra Medelhafvet. En annan engelsk postångare "Glengyi" (9,000 ton) har sänkts mellan Malta och Port Said. Af passagerarne, 120 personer, räddades alla utom 3 européer och 7 kineser.

En tysk hjälpkryssare, "Kronprinz Wilhelm", strandade den 3 söder om Öland, men drogs af grundet af ett par tyska torpedbåtar.

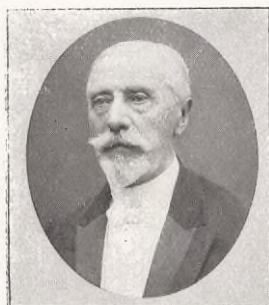
Italiendarne ha i Adriatiska hafvet förlorat en transportångare och en torpedjagare.

Mera uppmärksamhet än de egentliga krigshändelserna har värnpliktskrisen i England tilldragit sig. Asquith framlade den 4 sin märkliga värnpliktsbill. Lagförslaget antogs i första läsningen med 403 röster mot 104. Det uppgifves, att genom denna lag omkring 600,000 unga män, till hvilka värningsbyråerna förgäfves vädijat, komma att tillföras engelska hären.

Motståndet i underhuset var icke synnerligen starkt, men situationen har blifvit allvarlig därigenom att fackföreningarne på sin stora kongress i London tagit parti mot tvångsutskrifningen. Inom regeringen har lagen orsakat några medlemmars afgång, däribland arbetarnes representant undervisningsministern Henderson samt Simon.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data å denna och nästa sida.

J. N. SANNE.
Grosshandlande. — Uddevalla.
80 år 14 Jan.*

P. HELLSTRÖM.
Fil. Dr. — Luleå.
50 år 8 Jan.*

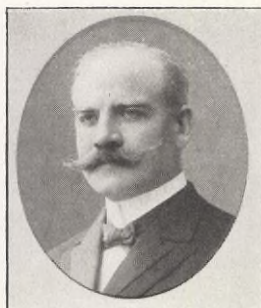
E. P. ALKMAN.
Redaktör. — Göteborg.
Nyttilltr. led. af Riksd. F. K.*

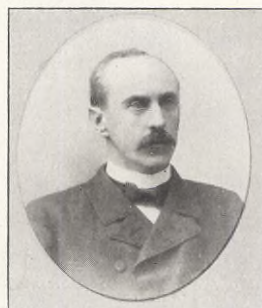
H. KUNZE.
Grosshandlande. — Göteborg.
Nyttillträdande led. af Riksd. F. K.*

M. BERGENGREN.
Prakt. läkare. — Göteborg.
60 år 16 Jan.*

G. KJERRULF.
Medicinalråd. — Stockholm.
55 år 16 Jan.*

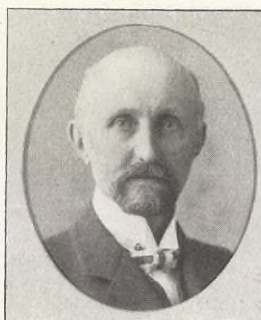
K. A. LINDSTRÖM.
Professor. — Stockholm.
50 år 15 Jan.*

K. E. DAHMÉN.
Fil. Dr. Folkskoleinspektör. —
Halmstad. 50 år 11 Jan.*

N. BERNSTAM.
Apotekare. — Strängnäs.
70 år 25 Dec.

J. ALMQUIST.
Ingenjör. Verkst. Dir. —
Stockholm. 60 år 3 Jan.

JOHAN SANNE. Stiftare o. største deleg. samt styr. ordf. i a. b. J. N. Sanne, Uddevalla; eg. egend. Häberg i Skarab. län samt Töcksfors trämassefabr. o. Hänsfors pappersbruk m. fl. Inneh. på sin tid ett flertal kommunala uppdrag. Ordf. i styr. f. a.-b. Göteborgs hand-banks afd.-kontor, v. ordf. i styrelserna i Munkedals a.-b. och Uddevalla-Län- gen jernväg.

PAUL HELLSTRÖM. Stud.-ex. 84, fil. dr. 91, ex. fr. Ultuna landtr. inst. s. a., företagit omfattande utländska studier. Lär. i kemi o. mejerilära v. Ultuna 92-95, förestånd. f. statens kem.-växtbiolog anst. i Norrb. län sedan 95. Led. af Landtr.-akad. Förläkn.-man i arb.-tvister i Öfre Norrl. distr. sedan 06. Led. af Folkundervisn. komm. 09. Stadsfullm. 99-12, landstingsman sedan 10, v. ordf. 14; led. af Riksd. A. K. 03-05 och 11-14 af F. K. sedan 15, led. af jordbr.-utsk. Biografi o. hetsidportr. ärg. XII: 18.

EDVARD ALKMAN. F. 67, redaktör f. Göteborgs Posten. I dagarne förklarad vald t. led. af Riksd. F. K. för Göteborgs o. Bohuslän efter J. Larsson i Presstorp.

HERMAN KUNZE. F. 63, grosshandl. i Göteborg. Sedan 10 led. af Göteborgs stadsfullmäktige. I dagarne förklarad vald t. led. af Riksd. F. K. för Göteborgs stad intill utg. af 1917 eft. fabriker Richard Jonsson.

MANNE BERGENGREN. Stud.-ex. 77, med. lic. 87; Andre läk. v. Sahlgrenska sjukh. der 89-92, distr.-läk 92-04, läk. v. Stat. jernv. sedan 03 Stadsfullmäktig i Göteborg 04-14, ordf. i styr. f. Renströmska badanst.

A. F. EKELUND †.
F. a. Öfverstelöjtn. — Uddevalla.
F. 38. † 30 Dec.*

G. BAGGE †.
F. d. Kapten — Paris.
F. 39. † 31 Dec.*

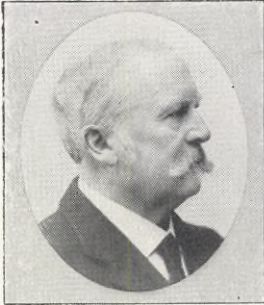

G. J. ÅKERMARK †.
Magistratssekr. — Göteborg.
F. 39. † 27 Dec.*

J. G. W. LÖWENADLER †.
Auditör. — Sollefteå.
F. 68. † 24 Dec.*

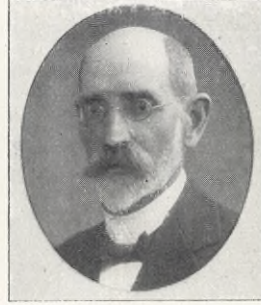
* Data här nedan.

P. F. LUCK †.
Grosshandlande. — Stockhol'm.
F. 44. † 22 Dec.*

A. F. KARLSON †.
Köpmän. — Linköping.
F. 52. † 29 Dec.*

J. C. MOBERG †.
Professor. — Lund.
F. 54. † 30 Dec.*

F. H. HILLMAN †.
Kapten. — Stockholm.
F. 77. † 2 jan.*

Allm. o. Sahlgrenska sjukh., Göteborgs barnsjukh., fören. f. barnbespisn. o. skollofskolan. samt Smålands gille. Styr.-led. i Pens- o. understödsfonden i Göteborgs sjuksköterskor. Utöfvar sedan 87 en synnerligen omfattande o. ansedd enskild praktik i Göteborg.

GUSTAF KJERRULF. Stud.-ex. 81, veterinärex. 85, bitr. stadsvet. Stockholm 85—92, förste stadsvet. 92—1900, medicinalråd 01, led. af styr. i Veterinärinst. s. å Statens ombud v. flera internat. vet. kongresser, led. af de internat. komm. i anordn. af internat. kongr. President v. den 5 internat. mejerikongr. i Stockholm 11. Ordf. i den svensk. nat. komm. af federation int. de laiterie. Led. af sv. läk.-sällsk. Med. hedersdr. 07. Stadsfullmäktig i Stockholm 09—12, led. af skolråd 09—15. Biografi o. helsid.-portr. ärg VII: 20.

ARVID LINDSTRÖM. Stud.-ex. 85, ex. fr. tekn. skolan i Örebro 90, ing. v. A. S. E. A. 90—04, tj. i prof. v. Tekn. högsk. 04—07, ord. sedan sistn. år. Led. af Vetensk.-akad.

ELOF DAHMÉN. Stud.-ex. 84, fil. dr. 97, e. o. lär. i Venersborg, Trelleborg o. Kalmar, ord. i Skara 99, e. o. lektor der 03, transp. t. Halmstad 05. Folkskoleinsp. der 07. Led. af stadsfullmäktige 11—14.

FRITHIOF EKELUND †. U.-löjtn. v. Bohusl. reg. 62, öfv.-löjtn. v. Verml. reg. 94—97. Mångårig ordf. i Uddevalla stadfullm., led. af lands-tinget, ordf. i styr. f. Göteborgs ensk. banks afd.-kontor, styr.-led. i sparb. och verkst. dir. i spritbol.

GUSTAF BAGGE †. U.-löjtn. 60 o. löjtn. 63; inträdde i franska armén v. krigsutbrottet 70 o. utn. på sin tid t. kapten i franska armén. Egnade sig efter krigets slut åt geogr. o. topogr. kartarbetet h. firman Hachette & Cie i Paris. Har utg. franska statist. arbeten.

GUDMUND ÅKERMARK †. Stud.-ex. 59, hofr. ex. 63, v. hfd. 66, polissekr. i Göteborg 67, stadsnot. der 72, magistr.-sekr. o. not. publ. 81. Ordf. i inkv.-komm. 78—85, v. ordf. i dråtselkamm. 79—81, v. ordf. i hamnstyr. 03—05, ordf. i kyrkonmd. 85—87. Omb.-man o. styr.-led. i Göteborg. o. Boh. läns sparb. 74—12. Styr.-led. i Göteborgs trädg.-fören.

WILHELM LÖWENADLER †. Stud.-ex. 86, hofr.-ex. 91, tjänstgj. i Kommerskoll. o. Generalullstyr. 93—95, v. auditör 05 o. auditör 10 v. Norrl. trängkår, v. Vesternorr. reg. 13. Led. af kommunallium. 08—14, sekr. 10—14. Led. af samskolestyr. sedan 08.

PERCY LUCK †. F. i England, kom t. Sverige på 70-talet o. öppnade i Stockholm efter en del år en tehandel som under hand vuxit upp till en högst betydande o. mycket ansedd importaffär i utom te äfven kaffe, sydfrukt m. m. för hushållet. Numera torde firman Percy Luck & Co vara den inom sin branch största affären i vårt land.

AXEL KARLSON †. Grundade, efter avslutade elem. o. affärsstudier, firman Axel Karlson & Co i Linköping på 70-talet, hvilken 02 ombildades t. aktieföretag m. stiftaren som verkst. direktör. — Led. af styr. för Östergöt. ensk. bank. Östg. stads hypot. fören. (ordf.) Mell. Östergöt. jernv.-a.-b. ordf. och kassadir., Linköpings köpm.-fören. (ordf.), a.-b. Vertex. På sin tid verkst. dir. i Motala chokladfabr. a.-b.

CHRISTIAN MOBERG †. Stud.-ex. 74, fil. dr. 84, docent i geologi v. Lunds univ. 85, e. o. prof. i Lund 1900, ord. 09. Har under längre eller kortare perioder tj. gif. vid Sveriges geolog. undersök. Led. af Vetenskapsakad. o. Fysiograf. sällsk. i Lund, hedersled. af Dansk geolog. foren. Framstående svensk paleontolog.

HENRIK HILLMAN †. Afg.-ex. fr. Tek. högsk. 09, löjtn. i V. o. V.-byggn.-kåren 06, byråing i V. o. V.-byggn.-styr. 09, förste byråing. 12, tf. byråchef 14—15, kapten i V. o. V.-byggn.-kår. 14.

DEN SPRINGANDE PUNKTEN.

FÖR HVAR 8 DAG AF **ERIK FAHLMAN.**

Det var i Stockholm, ett par år innan Nordiska Kompaniet började bygga på sin nya tomt. Just där hade han sitt kontor, i hörnhuset mellan Hamngatan och Regeringsgatan. Det var 2 tr. upp, just de fönsterna där det nu skyltas med... jag mins ej hvad.

En stor messingsplåt på kontorsdörren angaf affärens yttre hållning endast sålunda: *A. R. Björkman & Co.* Ty affärskontoret var numera tjugufem år gammalt, det sysslade blott med en enda specialitet *en gros*, och hade nästan uteslutande fasta kunder. Det var en välskött affär.

Grosshandlaren A. R. Björkman, en femtiofem års man, gick från kontoret kl. 4 i dag, det var några dagar före jul. Han gick i skinnmössa, han hade råd till det, så pass långt var han oberoende af modet. Han såg ut som folk gör mest, för den som ej kände honom. Möjligen tycktes han ha nyss fått sig en stor grogg, som han gick och vädrade bort i långsam promenad. Men så var det inte, skenet bedrog. Det verkliga var en blandning af mustig helse, gammal öfveranstängning, och benägenhet för tankearbete, som präglade ansiktsuttrycket: tröghet, simmighet, men seg uppmärksamhet.

Han gick hem till Östermalm. Egentligen ville han bo på Söderkanten, som han för sin del jemförde med de vackraste punkterna i Konstantinopel. Men man "kunde inte" bo där. Det fattades bara att t. ex. banken eller kunderna finge för sig att hr Björkman var "originell". Att bo på Östermalm, det hade i affärerna ungefär samma lugna fakticitet, som att i U. S. A. regelbundet gå i kyrkan om söndagarna.

Hr Björkman var verkligen trött i dag.

Middagen hemma fanns vara god, familjen var snäll och rar; men nu blef hr Björkman på allvar ödmönig af lugn belåtenhet öfver att här hemma ha sin fulla frihet.

Kl. 7 sade han åt sin fru:

— Hör du, jag går och lägger mig!

— Det var just hvad jag tänkte säga att du skulle göra, tyckte fru B. skrattande.

Hr Björkman log mycket gunstigt, och fortfor:

— Ringer det i telefon, och behöfver svaras något särskildt, så säg att jag är förkyld och har gått och lagt mig, men träffas i morgon som vanligt.

Och för att i alla fall ha något att titta på, gick han först ut och köpte alla dagens tidningar som ej funnos förut.

Han lade sig, och somnade vid en sjäfull artikel om någonting, hvad det var, affärer var det i alla fall ej... "här ha vi den springande punkten i denna metod"... var det sista han läste. "Den springande punkten"!... tänkte hr B., domnande i anden. Den springande punkten var en gammal bekant från tidningspressen, höger som venster, det tycktes vara en fullt neutral punkt... För fan! — *jag* har i alla fall inte sett någon punkt som springer omkring... funderade hr B. och somnade från lampan.

Mörkret bredde sig.

Det var natt öfver landskapet.

Ett svagt månlyus silade fram på marken, från en smal månskära i nedan. Det svaga ljuset glittrade mellan de välbuktade granarna i den välgallrade skogen. Fullkomlig vindstilla rådde, intet ljud hördes mer än ett prasslande, än nästan ohörbart, än mycket starkt.

Hr B. såg sig noga omkring, han gick rundt, hit och dit.

Det fanns ingenting som kunde prassla. Skogsmarken var slät som en lekplan, täckt med ett fint, tätt miniatyrgräs, alldeles jemnvuxet som om det vore konstgjordt.

Ej en kvist, ej ett barr, ingenting fanns på denna jemna yta som tycktes breda sig hur långt som helst. Detta var mycket märkvärdigt.

Men blicken drogs som med en fång upp i granarna, och stegen drogos framåt, framåt, till slut i fullt språng, under tungt fläsande. En ångslan, en stigande ångslan, ett allt mer förtyvillande behof efter *full* visshet förde hr Björkman framåt, framåt, tillbaka igen, rundt omkring. Uttömd af ansträngning stannade han plötsligt, han hade nått vissheten och isades i förfäran.

Förfäran, ty dessa träd voro ej klippta, de voro orörda, naturvuxna i hvarenda kvist — — men de voro *identiskt lika allesammans*.

Allesammans lika från rot till topp och i hvartenda barr — — hvarenda fläck, hvar prick på stammarna lika till plats, storlek, allt. Och allt skulle förbli lika i evigheters evighet — — detta enahanda nådde ändlöst långt, troligen öfver hela jorden; jordklotets jemna rundning hvälde sig framme i månlyuset.

I denna förfärliga omgifning prasslade det fortfarande — af ingenting.

Men prasslet tystnade i ett slag, och stillheten blef så fullkomlig, så pressande, utsugande, att *något* kunde väntas — straxt! Något som ej någonsin förr på jorden varit sedt eller hört eller tänkt.

En svag, jemn vind började blåsa från alla håll mot den plats där hr Björkman stod stilla och väntade sitt öde. Det korta gräset skiiftade i färg, ty det böjde sig, vindstyrkan ökades, granarna knakade verkligen något; och det skedde ett starkt dån, en Röst ur hela atmosfären som åskade dessa ord:

— Björkman! A. R. Björkman & Co:!! Du skall få din julklapp, Björkman!!!

Och så kom det.

Långt borta mellan stammarna såg hr B. ett litet föremål som blänkte till och for förbi i ganska stark fart. Det blänkte som en ondskefull blick, som ett argt öga. Det gick rundt, rundt, det kom närmare, men mycket sakta, ty det gick omkring i en jemn och tät spiral som obevekligt nalkades sitt centrum, och detta centrum var hr B. sjelf. Kallsvetten rann i bäckar utför kroppen, och be-

nen skakade. Med förtyvillans sista krafter kastade han sig upp i närmaste gran.

Det fruktansvärda föremålet stannade rakt under grenen som hr B. hängde framstupa öfver, och såg honom med en ruskelig blick, en talande blick som tydligt hviskade, flinande:

— Jag är *Den Springande Punkten* — du har hädat mig, Björkman — här är jag!!

Punkten andades, och svälde eller kröp ihop vid andedragen; ett gulbrunt, simmigt, fosforescerande öga som andades och torkade svetten af sig med en loppstor hand på en trådsml arm.

Han spände en gul blick i hr Björkman och gaf sig till att rotera som en drillborr. Hr B. öfverfölls af en plötslig sjösjuka. Men därvid vände sig hans skräckslagna humör, han greps af raseri och mindes plötsligt att "Den springande punkten" var ingenting annat än en tidningsglosa, ett slagord som förlamade människornas förnuft. Och hickande skrek han ursinnigt, med förtyvillans mod:

— Du är *ingenting*, din lilla fan!

— Är *jag* ingenting?! svarades det ännu ursinnigare från Punkten som nu blef gröngul och genast började svälla. Och han sprack med en kraft som kastade hr Björkman högt upp i luften och ned i en svart graf där en enkel fotogenlampa lyste på orden: *A. R. Björkman & Co.*

— Nej men, är du vaken, hviskade fru Björkman som nyss tagit bort tidningarna från hr B:s säng — jag skulle just släcka lampan åt dig!

Vid frukosten påföljande dag satt hr Björkman en stund i några redan ganska gamla tankar, som från i går tycktes ha fått en ny aktualitet.

Och bäst det var profeterade han för sin fru:

— Vi få krig endera året, och det blir ett stort krig.

— Hur kan du tro det?

— Jag tror det därför att jag nästan *vet* det. Jag menar inte alldeles nödvändigt att Sverige skall få krig. Ett krig hvar som helst i Europa sväller ut tillräckligt för att förstöra min affär. Min artikel tål inte krig. Jag drar mig ur vid första gynsamma tillfälle.

Fru B. spärrade upp ögonen.

— Och blir bankdirektör så blir det i alla fall lite sysselsättning, fortfor hr B. — Jag är erbjuden att gå in i styrelsen för Privata Centralbanken, den startar nu snart.

— Men hur vet du att det blir krig? envisades fru B. nyfiket.

— Jo ser du, det är omständigheter som gör det — — sedan det har varit fred så pass länge. Det kommer upp ett slagord att ett europeiskt krig är oundvikligt, och så kommer kriget här eller där. Det kan vara alldeles meningslöst, men det kommer ändå.

— Men regeringarna då?

— Det finns egentligen inga regeringar, ska jag säga dig. De rå ingenting. Det är en allmän jemnstrukenhet som regerar, man vet ej hvarifrån, men så mycket vet man att den går i vågor för ett bra tjut, nota bene om det tjutes åt ondskans håll.

Och hr Björkman afhörde välvilligt sin frus protester mot kriget, och åt en liten ostsmörgås medan hon talade om att kanske gå in i fredsföreningen.

Efter fotografi.

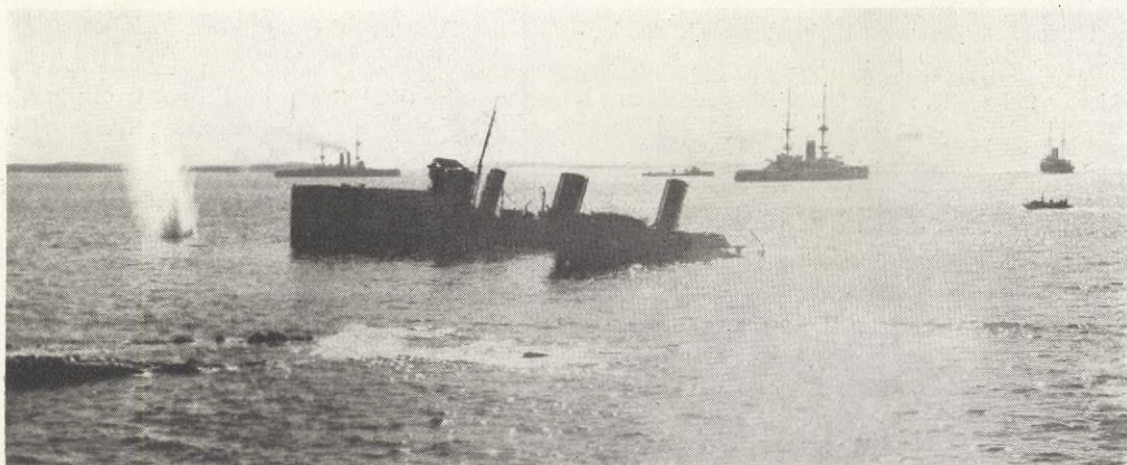
Till illustr. å sid. 252.

DE ENGELSKA "ANZAC"-TRUPPERNAS BEFÄSTADE LÄGER.

K. Löfd: Bengt Olufsen.

En af Danmarks största fabriksanläggningar *Aarhus oljefabrik* härjades den 2 jan. af en på aftonen utbruten häftig eldsvåda, hvarvid den del af komplexet, en trevånings byggnad, där fabrikationen ägde rum, nedbrann till grunden. Eldsvådan, hvilken vållat en materiell skada af 2-3 mill. kr., väntas få de mest vidtgående följder, då den brunna

fabriken var den enda i Skandinavien, som fabrikerade margarinolja och nu under kriget varit så godt som ensam leverantör till margarinfabrikerna i Sverige, Norge och Danmark. Fabrikationen som pågått utan afbrott dag och natt har bedrivits med engelskt kapital. Anläggningen har i sin helhet ett värde af omkr. 20 mill. kr.

Efter fotografi.

NÄR TURKARNE BESKÖTO EN GRUNDSTÖTT ENGELSK JAGARE.

K. Löfd: Bengt Olufsen.

INNEHÅLL: Byråchef Th. Andersson (biografi och helsidesporträtt). — Erkebiskop Nathan Söderblom 50 å. — Persersvenskarne. — Skogshögskolan. — Världskriget. — Bilder till den svenska och utländska dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — Den springande punkter. Ber. af Erik Fahlman.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter-galleri ovlkorligt förbud.